

Természetvédelmi prioritások és célkitűzések

Rába

Terület neve:	Rába
Terület kódja:	HUFH20011
Terület besorolása:	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Kiterjedés:	5106,7 ha

Prioritás (SDF 4.2 Quality and Importance):

Kiemelt fontosságú cél a következő fajok/élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása:

Élőhelytípusok

- Természetes eutróf tavak *Magnotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel (3150)
- Folyóvölgyek *Cnidion dubi*hoz tartozó mocsárrétjei (6440)
- Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510)

Fajok

- Vöröshasú unka (*Bombina bombina*) (1188)
- Tompa folyamkagyló (*Unio crassus*) (1032)
- Sávós bödöncsiga (*Theodoxus transversalis*) (4064)
- Európai hód (*Castor fiber*) (1337)
- Vidra (*Lutra lutra*) (1355)
- Balin (*Aspius aspius*) (1130)
- Vágó csík (*Cobitis taenia*) (1149)
- Halványfoltú küllő (*Gobio albipinnatus*) (1124)
- Szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*) (1134)
- Homoki küllő (*Gobio kessleri*) (2511)
- Selymes durbincs (*Gymnocephalus schraetzer*) (1157)
- Kőfúró csík (*Sabanejewia aurata*) (1146)
- Német bucó (*Zingel streber*) (1160)

Kiemelt fontosságú cél a következő fajok/élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének helyreállítása:

Élőhelytípusok

- Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0)
- Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmenion minoris*) (91F0)

Fajok

- Mocsári teknős (*Emys orbicularis*) (1220)
- Dunai tarajos götte (*Triturus dobrogicus*) (1993)

- Vértű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*) (1059)
- Zánótboglárka (*Maculinea nausithous*) (1061)
- Erdei szitakötő (*Ophiogomphus cecilia*) (1037)

Természetvédelmi célkitűzések (SDF 6.2 Management)

Általános célkitűzés:

- A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.
- A nagyvad, elsősorban a vaddisznó és a szarvas, okozta természetvédelmi károk csökkentése
- A terület látogatásából és a területen történő mozgásból (pl. gépjárművek, gyalogosok, lovasok, kerékpárosok) adódó károk mérséklése.
- A területen található mesterséges élőhelyek (pl. szántók, faültetvények) fokozatos átalakítása a termőhelynek megfelelő természetes élőhely-típussá.
- A hagyományos ártéri gazdálkodás újjáélesztése az MTÉT és agrárkörnyezetvédelmi támogatások segítségével.

Specifikus célok:

Természetes eutróf tavak *Magnotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel (3150) (Holt-Marcál és néhány kisebb bányató)

- Tápanyag-terhelés csökkentése és a feltöltődés lassítása.
- Természeteshez közelálló faji- és korosztályi összetételű halfauna fenntartása a horgászati/halászati célú üzemeltetés során, a takarmányozás hatékonyabb szabályozásával
- Időszakos átöblítési lehetőség biztosítása

Rába folyó

- A folyó természetes mederépítő és -bontó folyamatainak biztosítása, a szabad folyófejlődés számára lehetőség biztosítása.
- A folyó további medersüllyedésének megállítása, lehetőség szerint a folyamat visszafordítása, a lefolyás és lecsapoló hatás csökkentése a környező érintett területeken.
- Az ártér területének növelése.
- A természetes árterületek rendszeres, a természetes vízjárásnak megfelelő, időszakos elöntésének biztosítása, ahol ez lehetséges.
- A szabályozás során kialakult holtágak lehetőség szerinti ismételt folyóvízzé alakítása (visszakanyargósítás), illetőleg a vízpótlással rehabilitálható, előrehaladottabb feltöltődésű holtágak, morotvák vízpótlásba való bekapcsolása, a láposodási folyamat megtartásával.

Folyóvölgyek *Cnidion dubiához* tartozó mocsárrétjei (6440) és Sík- és dombvidéki kaszálórét (6510) (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510)

- Állapotuk fenntartása évi egyszeri, mozaikos kaszálással vagy kíméletes, szakaszos legeltetéssel.
- Becserjedésük és erdősödésük megakadályozása.
- A gyepfelszín károsodásának megelőzése.
- Az idegenforgalom és területhasználat okozta taposási kár mérséklése, illetve megszüntetése.

- Az állományokban élő özönnövények eltávolítása, illetve a megtelepedésük megakadályozása.

Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0) és Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0)

- Folyamatos, a természetes erdőképnek (fajösszetétel, szerkezet, korosztály) megfelelő erdőborítás biztosítása az élőhely-típusoknak megfelelő termőhelyeken.
- A nagy kiterjedésű (>1-2 ha) fiatalosok, tarvágások és véghasználati területek kialakulásának megelőzése, a már meglévőkön természetes erdőképnek megfelelő erdők kialakítása.
- Az odvas fák, lábon száradó és földön fekvő holtfa jelenleginél nagyobb mennyiségben történő biztosítása (megőrzése) a hozzá kötődő állatvilág védelme érdekében.
- A vegyszeres gyomirtás (elsősorban siskanád és szeder ellen) megelőzése megfelelő erdőműveléssel az aljnövényzet védelme érdekében.
- Az állományokban meglévő, de ott természetes körülmények között nem élő fajok, elsősorban az özönnövények (pl. gyalogakác, amerikai kőris, akác, bálványfa) eltávolítása, illetve megtelepedésük megakadályozása.
- Erdőszegélyek kímélete az erdőhasználat során.
- A meglévő partmenti puhafaligetek kivonása a fatermelési célú erdőművelésből és a vízügyi munkák során ezek kímélete.
- Az árnyékoló puhafás állomány helyreállítása a kisvízfolyások mentén.

Vöröshasú unka (*Bombina bombina*) és dunai tarajos gőte (*Triturus dobrogicus*)

- Állandó, vagy legalább az év jelentős részében megmaradó vízborítású, halmentes kisvizek fenntartása.
- Az időszakos vízborítású területek megőrzése, ebben a földhasználók érdekelte tétele..

Mocsári teknős (*Emys orbicularis*)

- Úszó és rögzült hínár növényzetben gazdag állóvizek megőrzése
- Invázió (konkurrenciát jelentő) fajok betelepülésének megakadályozása, a probléma jelentőségének bemutatása a lakosság számára.
- Mesterséges tojásrakó helyek kialakítása a Holt-Marcál mentén.

Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

- Az ismert élőhelyeken és potenciális előfordulási területeken a vízfolyások, csatornák, vízállások mentén a parti növényzet kímélete.
- Kaszálások alkalmával a mélyebb fekvésű, vizes foltokon menedék területek fennhagyása.

Megfelelő vízellátottság biztosítása, vízelvezetés megszüntetése.

Zanótboglárka (*Maculinea nausithous*)

- Az ismert populációk élőhelyein mozaikos kaszálás alkalmazása, jelentős arányú menedék területek fennhagyásával.
- Kaszáláskor a szegélyek kímélete, árnyékoló állomány foltok (cserjék) meghagyása foltokban.
- Invázió fajok (főként magas aranyvessző) terjedésének megakadályozása.
- Nádasodás visszaszorítása.
- Megfelelő vízellátottság biztosítása, a vízelvezetés megszüntetése.

Vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)

- Az ismert populációk élőhelyein mozaikos kaszálás alkalmazása, jelentős arányú menedék területek fennhagyásával.
- Invázív fajok (főként magas aranyvessző) terjedésének megakadályozása.
- Nádasodás visszaszorítása.
- Megfelelő vízellátottság biztosítása, a vízelvezetés megszüntetése.

Erdei szitakötő (*Ophiogomphus cecilia*)

- A potenciális élőhelyül szolgáló vízfolyások vízminőségének megőrzése, illetve javítása.
- Az élőhelyi változatosság fenntartása, különösen az eltérő áramlású terek fenntartása, illetve kialakulásuk elősegítése elsősorban a durva homok-sóder frakcióban.
- A part menti árnyaló állományok fenntartása, megőrzése.
- A vízfolyások tápanyag terhelésének és szennyezésének csökkentése pufferzóna fenntartásával és/vagy kialakításával, illetve a pontszerű szennyezőforrások felszámolásával.

Tompa folyamkagyló (*Unio crassus*) és sávós bödöncsiga (*Theodoxus transversalis*)

- Az élőhelyi változatosság fenntartása, különösen az eltérő áramlású terek fenntartása, illetve kialakulásuk elősegítése elsősorban a durva homok-sóder frakcióban.
- A part menti árnyaló állományok fenntartása, megőrzése.

A vízfolyások tápanyag terhelésének és szennyezésének csökkentése pufferzóna fenntartásával és/vagy kialakításával, illetve a pontszerű szennyezőforrások felszámolásával.

Balin (*Aspius aspius*)

- Ertérő áramlású terek fenntartása, kialakítása, szabad folyófejlődés lehetővé tétele a lehetőségek határain belül.

Vágó csík (*Cobitis taenia*)

- Ertérő áramlású terek fenntartása, kialakítása, különösen a vízben képződő kisebb akadályok, behullott fatörzsek megtartásával ott, ahol a lefolyási viszonyok ezt lehetővé teszik.

Halványfoltú küllő (*Gobio albipinnatus*), homoki küllő (*Gobio kessleri*)

- Az élőhelyi változatosság fenntartása, eltérő áramlású terek biztosítása.
- Homokpadok kialakulásának elősegítése, fenntartásuk.

Szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*)

- Az élőhelyi változatosság fenntartása, eltérő áramlású terek biztosítása.
- Kagylók számára alkalmas aljzatú és oxigén ellátottságú, növényzetben gazdag vízterek fenntartása.

Széles durbincs (*Gymnocephalus baloni*)

- Az élőhelyi változatosság fenntartása, eltérő áramlású terek biztosítása
- Kőszórások, kövezések megőrzése, ahol az elbontásukat más lényeges indok nem támasztja alá

Selymes durbincs (*Gymnocephalus schraetzer*)

- Az élőhelyi változatosság fenntartása, eltérő áramlású terek biztosítása
- Homokpadok kialakulásának elősegítése, fenntartásuk

Kőfűrő csík (*Sabanejewia aurata*), német bucó (*Zingel streber*) és magyar bucó (*Zingel zingel*)

- Az élőhelyi változatosság fenntartása, eltérő áramlású terek biztosítása, kialakulásuk elősegítése, főleg a durva kavics-sóder frakció tekintetében

Európai hód (*Castor fiber*)

- Patakmenti bokorfüzesek kímélete.

Vidra (*Lutra lutra*)

- Folyó és állóvizek túlhalászatának elkerülése.
- Ökológiai folyosók biztosítása.